

Bostadshus 1825/1826 Flyinge Kungsgård

Flyinge 22:50

Flyinge, Lunds kommun, Skåne län

Antikvarisk medverkan/2022

Carita Melchert



Titel: Bostadshus 1825/1826 Flyinge Kungsgård
Författare: Carita Melchert
Kulturmiljörapport: 2022:38

Omslagsbild: Bostadshuset sett från norr
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Administrativa uppgifter	1
Sammanfattning av utförda arbeten	1
Material:.....	1
Åtgärdsbehov och antikvarisk målsättning	2
Byggnadshistorik	2
Utförda åtgärder	2
lakttagelser som gjorts under arbetet.....	3
Kulturhistorisk bedömning av arbetet.....	4
Bilder	5

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsen dnr: 432-41811 - 2021, beslutsdatum 2021-12-21. Tillståndsbeslutet innehåller tillstånd att ersätta takpannorna men åtgärden har i samråd med Länsstyrelsen ändrats till att befintliga takpannor återmonteras, varmed även bidrag har beviljats.

Länsstyrelsen bidrag dnr: 434-41816-2021. Länsstyrelsen har beviljat bidrag med högst 30 procent av de kulturhistoriskt motiverade kostnaderna, dock högst 183 500 kronor. Bidraget inkluderar moms. Därtill beviljat bidrag på 16 500 kronor för antikvarisk medverkan.

Fastighet: Flyinge 22:50. Personalbostad 1825/1826 inom byggnadsminnet Flyinge Kungsgård (nummer 10 enligt byggnadsinventering 2009).

Kommun: Lund

Beställare/byggherre: Bostadsrättsföreningen Flyinge Kungsgårds gula gata

Åtgärdsförslag: Halber AB 2022-03-17

Entreprenör: Halber AB

Bygglédare: Linus Bauhn, Halber AB

Plåtslagare: Leibst plåtslageri AB

Målare: Målerifirma Sture Persson AB

Antikvarisk medverkan, rapportens författare: Carita Melchert, Kulturen

Byggnadstid: september – oktober 2022

Sammanfattning av utförda arbeten

Restaurering av tak med homejor (lunettfönster). Taket har försetts med ny takpapp, läkt, avvattning och takstege. Rötskadade delar i undertak har ersatts. Befintliga takpannor har rengjorts och återmonterats. Homejorna har försetts med nya plåtarbeten och fönster i homejor har underhållits. På takfallen har monterats dold luftning av vinden och isolering är kompletterad. Skorsten har fogats om och kronan har gjutits ny.

Material:

Plåt: Fabrikslackad Plannja mörkröd NCS S 5040-Y80R

Underlagspapp: ICOPAL Elastoflex YEP 2500.

Ventil/Mögelstopp: Ahlsell

Bruk tillnock och skorsten: Webercal 148 Weber Saint-Gobain

Fasadputs (lagning gavelrösten): Webercal 148 Weber Saint-Gobain

Fasadfärg: Målarkalk Kungskalk Flyingegul

Fönsterfärg Grön: Linoljefärg NCS S 6020-G30Y, Enetorpets färg

Linoljespackel.

Åtgärdsbehov och antikvarisk målsättning

Byggnaden är en del i byggnadsminnet Flyinge kungsgård som förklarades som statligt byggnadsminne 1974 och övergick 1993 till byggnadsminne enligt 3 kap KML. Taktäckningen samt homejornas plåtarbeten och fönsterbågar var i dåligt skick. Bärläkt, papp och en del av underlagstaket var skadat och det fanns risk för följdskador i stomme. Sprickor hade redan uppstått i de båda murade gavelröstena. Målsättning var att varsamt renovera taket, att återmontera befintliga takpannor, muranockpannor, underhålla fönstren i homejorna och måla med linoljefärg samt att ersätta plåtarbeten och avvattning med ny fabrikslackad plåt. Målet är att huset fortsättningsvis används som bostäder. Målsättningarna har uppfyllts.

Byggnadshistorik

Byggnaden är uppförd som personalbostad till Flyinge stuteri och hingstdepå 1937, i en mer strikt funktionalistisk stil än de äldre personalbostäderna. Sadeltaket är täckt med enkupiga röda tegelpannor Weberöd av flack modell. Även nockpannor är Weberödspannor och lagda i bruk. Takpannorna som möter gavlarna har ett utstick om 2-3 cm. På båda takfallen finns vardera två ursprungliga homejor med grönmålade träfönster och i nock en skorsten av rött tegel med gjuten krona.

Utförda åtgärder

De befintliga takpannorna demonterades, papp, bär- och ströläkt revs. På norr takfallet var råsponten rötskadad framförallt i östra delen där även masonite och isolering saknades, masonite och isolering finns under råsponten på de övriga ytorna. I den nordöstra delen kompletterades med masonite, isolering och ny råspont. Även på det södra takfallet var råsponten partiellt rötskadad och har ersatts efter behov, störst skador fanns i båda kanterna.

Takets luftning konstaterades var mycket bristfällig, vilket troligen orsakat skadorna på råsponten. På takfallens nedre del fanns några små ventiler i plast. Nu monterades en ventil, mögelstopp, i både övre delen och nedre delen av takfallen mellan varje takstol. I underlagstaket på vinden togs upp cirkelformat hål om ca 70 mm, mögelstoppen monteras under takpannorna och är inte synliga. Det är samma åtgärd som utfördes vid takomläggning på bostadsrättsföreningens likvärdiga hus nr 1821/1822 år 2021. Åtgärden accepterades av antikvarisk sakkunnig.

Ny fotplåt, papp, bär- och ströläkt lades på båda takfallen. I takfot har kompletterats med ny liten takfotskil. Befintligt virke var något rötskadat och takfotskilen syftar till att få en optimal lutning och vattenavrinning för takpannorna. Tidigare anslutning av takpannor mot hängrännorna var bristfällig. De befintliga takpannorna tvättades med hetvatten utan kemikalier. Kompletteringspannor är av samma

fabrikat och kupning som de befintliga. Takpannorna kommer från stall på Flyinge Kungsgård där taken lagts om med nya takpannor under de senaste åren men gamla hela takpannor tagits tillvara. I båda gavelröstena fanns sprickbildningar och under arbetet konstaterades att det översta tegelskiktet satt löst. Lösa tegel togs tillfälligt ner för att åter muras upp. Härefter putslagades ommurade partier i gavelröstena i anslutning mot takfallen. Den yttersta takpanneraden har murats mot fasaderna i gavelrösten. Putslagningarna har strukits med "Flyingegul" kalkfärg. Ny nockbräda har monterats och nockpannorna har lagts i bruk. Nya hängrännor och stuprör har monterats. Utformningen av avvattnings är lika som före åtgärderna. Under hängrännorna i mötet med fasaden är putslagat och målat med "Flyingegul" kalkfärg.

Skorstenens fogar och krona av betong var bristfälliga. Skorstenen har fogats om i sin helhet och en ny krona lika befintlig har gjutits. Åtgärderna diskuterades och godkändes av antikvarisk medverkande. Plåtarbeten vid skorstenen har utformats lika som före åtgärderna.

Plåten på homejorna var bristfällig och revs i sin helhet. Homejorna är byggda av träpanel, inget virke behövde bytas. Ny plåt har utformats lika som före åtgärderna. I nedkanten (under fönstren) har avrinning förbättrats i syfte att skydda fönstren från vatteninträning och risk för rötskador. Vid sidorna om homejorna är plåten bockad och följer takpannornas kupning. Röd färgnyans till plåtarbeten har valts samma som den färgnyans som under senaste åren i samråd med Länsstyrelsen Skåne tagits fram för Flyinge Kungsgård.

Homejornas fönsterbågar togs till verkstad och har kittats och målats om. Enstaka delar i bottenstycke var rötskadat och har lagats med nytt infällt virke. Karmarna är i förhållandevis gott skick och har endast rengjorts och målats på plats. Den gröna färgnyansen är samma som tidigare tagits fram för Flyinge kungsgård. Det verkar som att fönstren endast har en strykning med grön färg, inga andra underliggande färgnyanser har hittats.

Takstegen har ersatts med en ny som är godkänd enligt gällande regelverk. Byte av takstege gjordes i samråd med antikvarisk medverkande. Det är sammatyp av stege som monterades på tak som bostadsrättsföreningen renoverat 2020 och 2021. Den gamla takstegen var placerad löst på taket. Den nya stegen bedöms vara väl anpassad till takets karaktär och är röd för att smälta in i takets utseende.

Iakttagelser som gjorts under arbetet

Putslagningarna i gavelpetsarna har strukits med kalkfärg Kungskak från Målarkalk i nyansen Flyingegul. Denna gula nyans är något ljusare än befintlig gul fasadfärg och har partiellt "runnit ner" något över gavelfasad. Bedömdes gemensamt mellan bostadsrättsföreningens representanter, hantverkare och antikvarisk medverkande att nyansskillnaden accepteras, nästa gång huset målas om

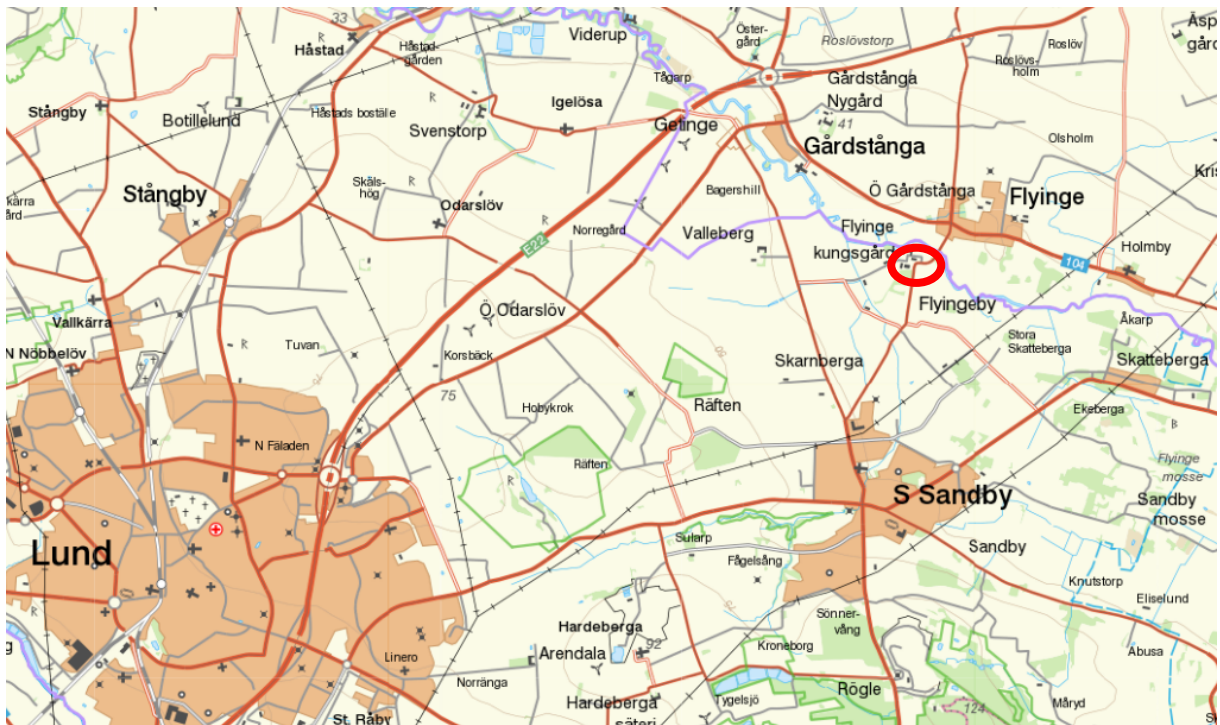
kommer den nyligen framtagna Flyingegula färgnyansen att användas på fasaderna varmed skillnaden jämnas ut.

Antennkabeln som ligger löst ovanpå takpannorna mot söder är tillfällig och kommer att tas bort.

Kulturhistorisk bedömning av arbetet

Intentionerna i åtgärdsförslaget har följts. Sammantaget är arbetet varsamt och väl utfört med hänsyn till byggnadens och miljöns kulturhistoriska värden. Åtgärderna bidrar till byggnadens långsiktiga bevarande.

Bilder



Karta över del av Lunds kommun, Flyinge kungsgård inringat.



Karta över Flyinge kungsgård. Pilen markerar den aktuella byggnaden.



Före åtgärder, södra takfallet.



Före åtgärder, norra takfallet och östra gaveln.



Före åtgärder södra takfallet. Bristfällig fog i skorsten. På bilden syns den gamla takstegen.



Före åtgärder, spricka i sydöstra hörnet.



Före åtgärder. Homeja på norra takfallet.



Före åtgärder, sydvästra hörnet.



Under arbete. Norra takfallet. Höger: ny råspont läggs, här saknades masonite och isolering. Vänster: takpannorna har demonterats.



Takpannor tas ner för att tvättas



Takpannor håller på att återmonteras.



Ny råspont och takfotskil samt avvattning.



Södra takfallet. Ny papp och läkt, takpannor återmonteras. Fönsterkarm håller på att målas.



Södra takfallet, återstår endast att återmontera fönsterbågarna. På bilden syns den nya takstegen.



Efter åtgärder skorsten och muradnock.



Efter åtgärder. Östra gavelröstet med lagad spricka.



Efter åtgärder. Norra takfallet.



Efter åtgärder. Södra takfallet.



Efter åtgärder. Putslagning i anslutning mot hängränna.



Efter åtgärder södra takfallet.



Efter åtgärder norra takfallet.



Efter åtgärder östra gaveln.